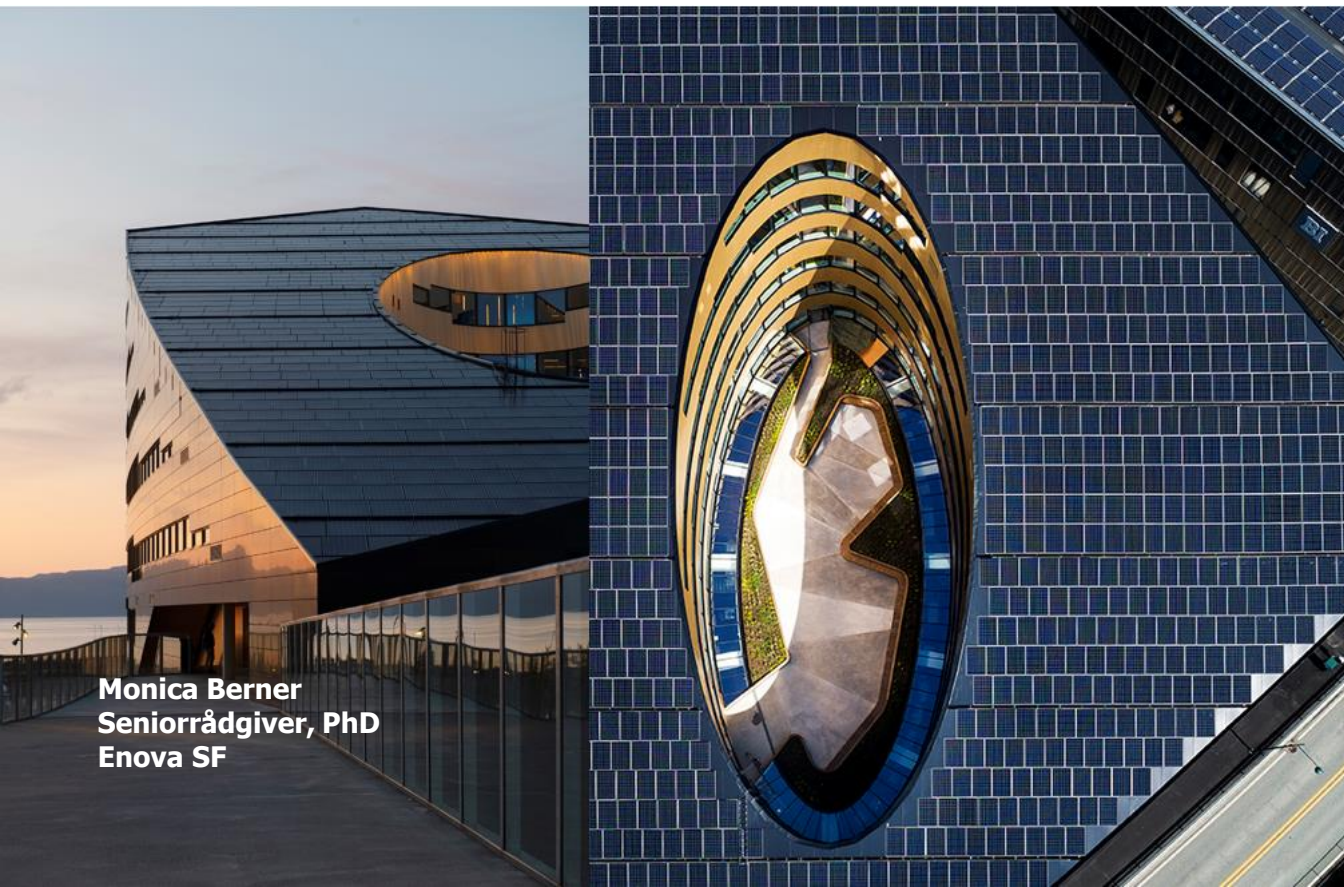

Eksempler på Smartgrids i Norge

Monica Berner
Seniorrådgiver, PhD
Enova SF

Bilder: Powerhouse Alliansen

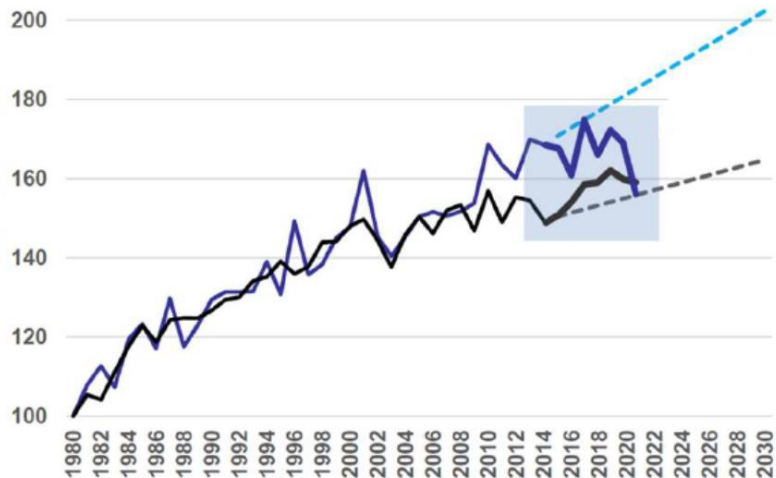
Hvem og hva er Enova

- Eid av Klima- og miljødepartementet
- Prosjektstøtte ca. 4,1 milliarder/år
- Bidra til omstilling
 - Reduserte klimagassutslipp i ikke-kvotepliktig sektor og utvikling av ny klimateknologi.
 - Nå Norges klimaforpliktelser og omstillingen til lavutslippssamfunnet.
- Enovatilskuddet
 - Boliger/hytter

ENOVA

Hvorfor

Kilde: Energidagene NVE

Elektrifisering:

- Industri
- Transportsektor
- Ny industri
- Oppdrett
- Datasenter
- Hydrogenproduksjon

Urbanisering/fortetting

Gamle linjer, manglende kapasitet

Lokal produksjon

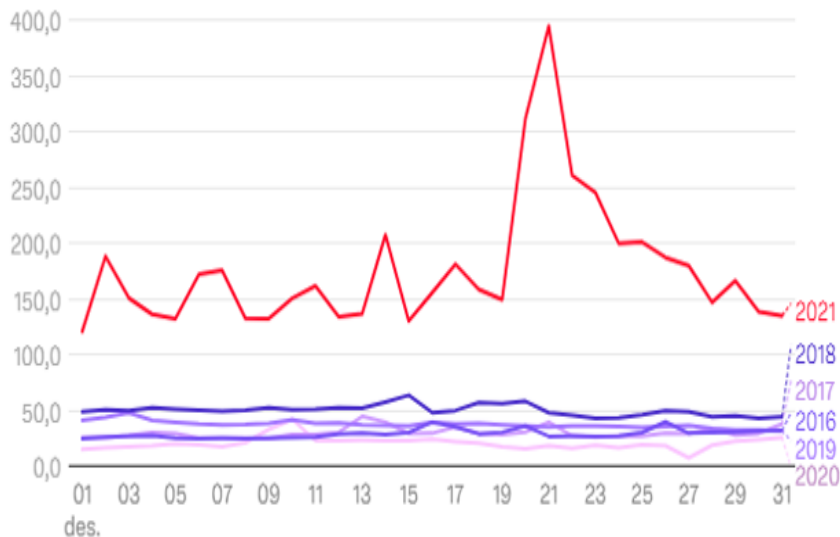
Økt behov mot 2050

- 40 – 80 TWh (i dag ca 139 TWh)

Fremtidig energipris påvirker lønnsomheten

Uvanlig høy strømpris i desember

Strømpris for Oslo i desember (N01), øre per kilowatttime

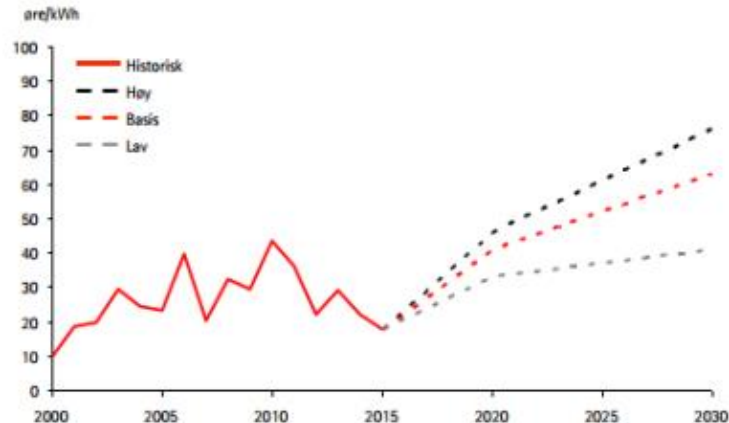

Tallene viser børsprisen på strøm, utenom nettleie, avgifter og påslag til strømselskapet

Kilde | Nord Pool

Referanse: <https://e24.no/olje-og-energi/i/34Xax0/saa-dyr-ble-stroemmen-i-desember>

Figur 16: Historiske og fremtidige spotpriser for elektrisitet i Norge

Figur 2-26 Fremtidig utvikling av strøm spotpriser. kilde Statnett.

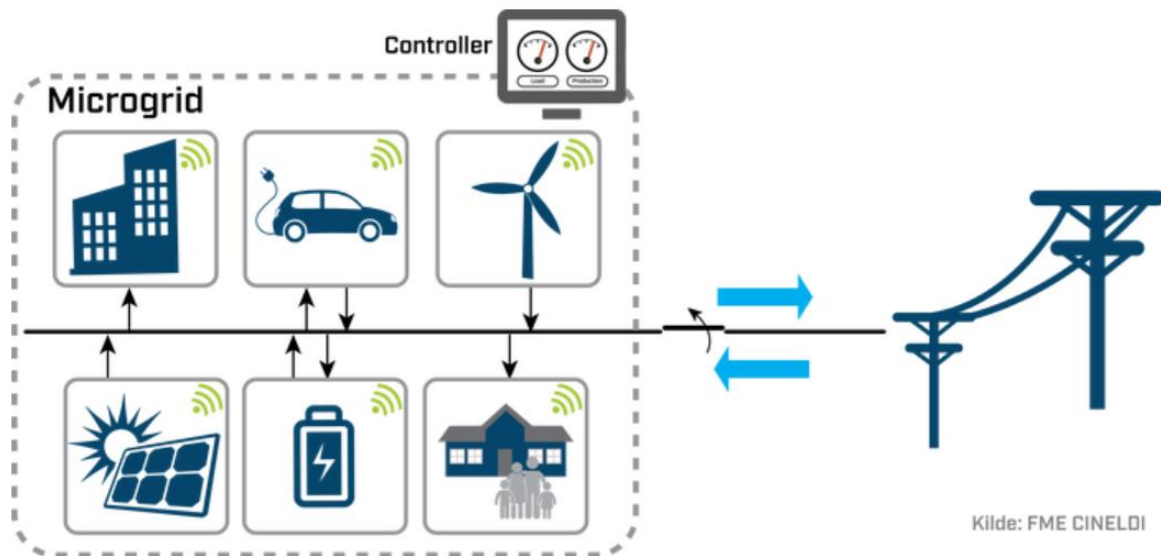
ENOVA

Konsept Nytt Campus NTNU

- Eget strømnett
- Egen fjernvarme
- Gjenvinning av spillvarme/kjøling
- MEN – energi må tilføres utenfra
- Løsning
 - Styring og regulering
 - Termisk korttids- og sesonlagring
 - Samspill med fjernvarme
 - Lokal el-produksjon
 - "gode tette bygg"

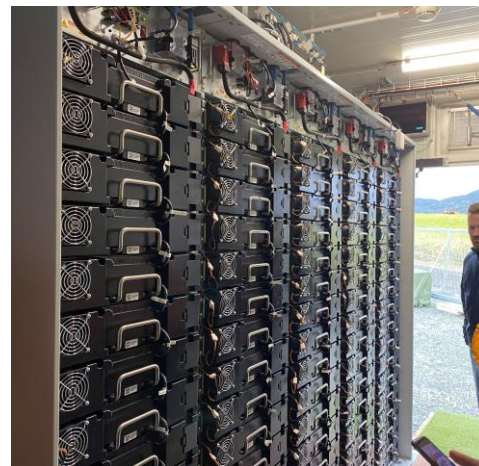

Byneset - microgrid

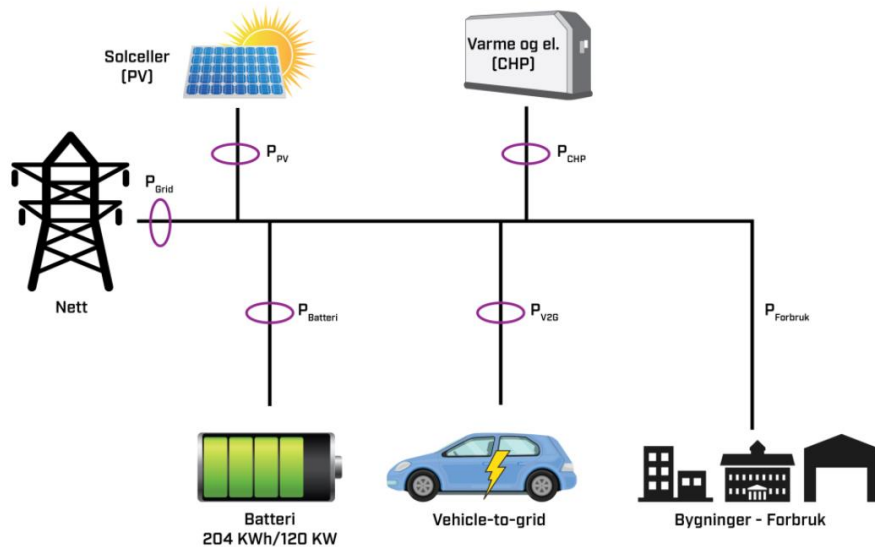

Kilde: FME CINELOI

- Vind
 - Sol
 - Batteri
 - Hydrogen
 - Styling/frekvensregulering mv
 - Forcasting og optimalisering
-
- Tester off-grid modus

Campus Evenstad

Illustrasjon av mikronettet på Campus Evenstad

III. Sintef Blogg

5 G basestasjon ved Trollstigen

Teknologi:

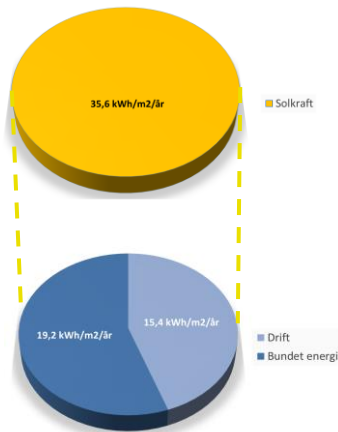
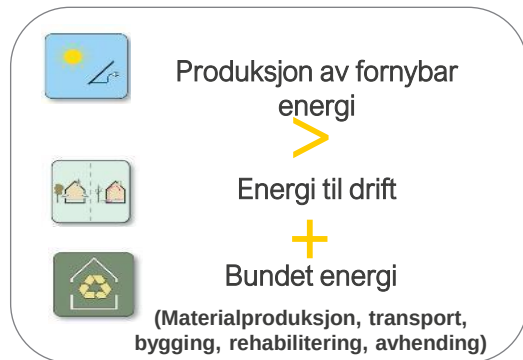
- Vindturbiner
 - Solceller
 - Batteribank
 - Hydroglagring
 - Brenselceller
-
- Ingen tilkobling til el-nett

ENOVA

Bygging av Powerhouse

Støtte til å nå null-energinivå

Powerhouse-samarbeidet

ZERO

Snøhetta

entra

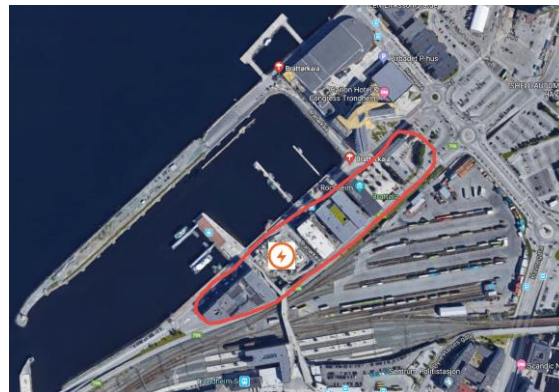
SKANSKA

asplan viak

«Ingen kan utvikle Powerhouse alene,
men med de rette partnerne kan vi klare det!»

Brattøra Mikrogrid

Støtte til energisystemet

entra

SKANSKA

Trøndelag fylkeskommune
Trööndelagen fylhkentjette

TRONDHEIM
KOMMUNE

TrönderEnergi

'A

Prinsipp for el-grid

Powerhouse

Sol-
prod

Forbruk

El-buss

Forbruk

BK16 -BI

Sol-
prod

Forbruk

BK15

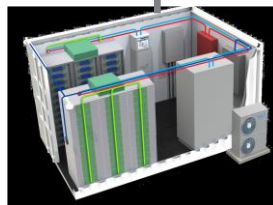
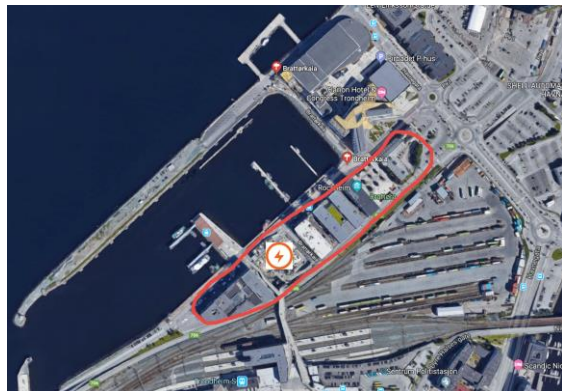

Forbruk

Trafo

Høyspent nett

Batteri-anlegg

Powerhouse med smarte tekniske løsninger

Forbruk

El-billading

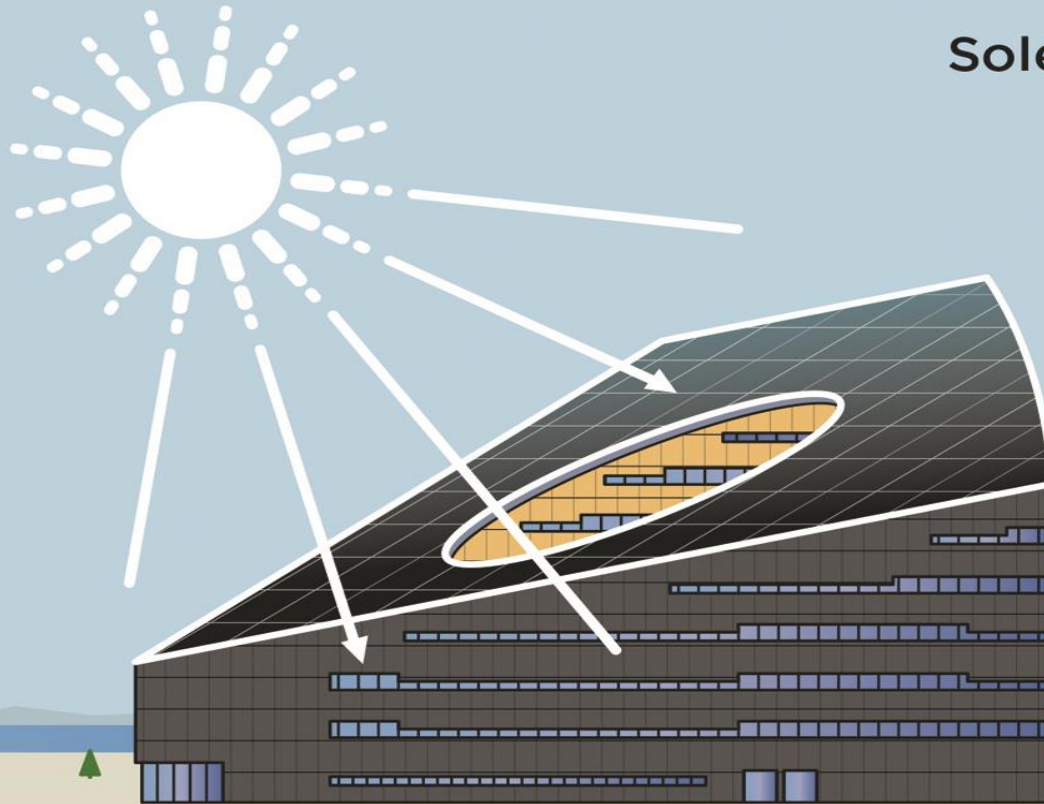
ENOVA

III. Powerhousealliansen

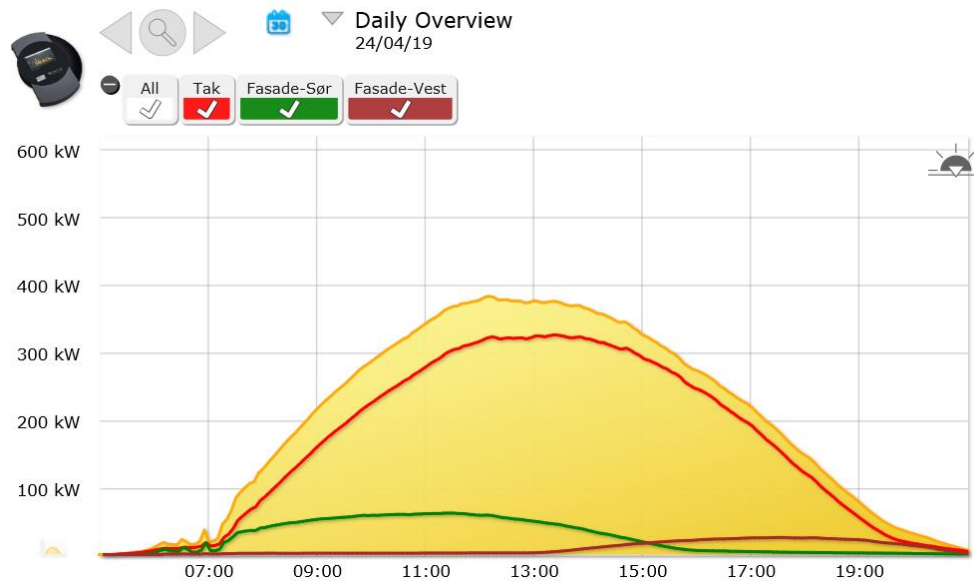
Powerhouse Brattørkaia - design

Solenergi

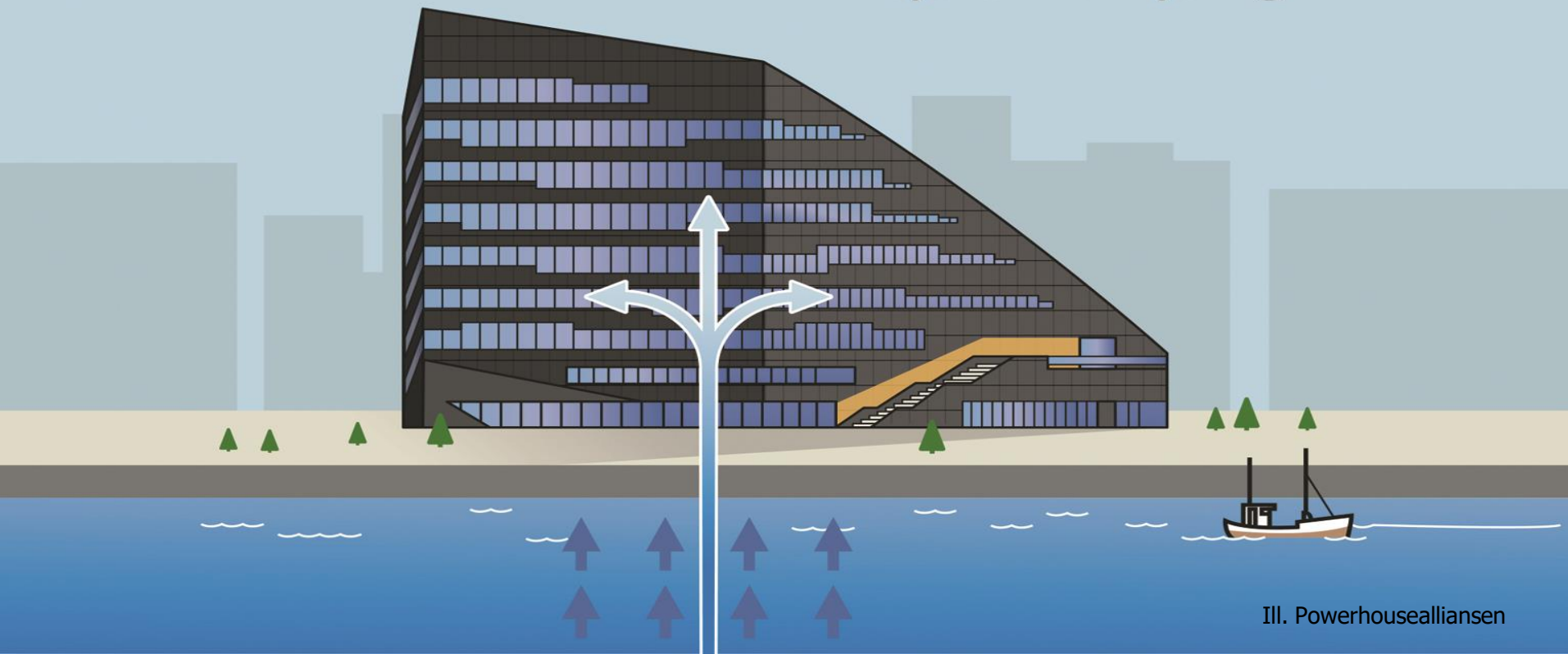
Solproduksjon på PHB -24. april

Powerhouse Brattørkaia - design

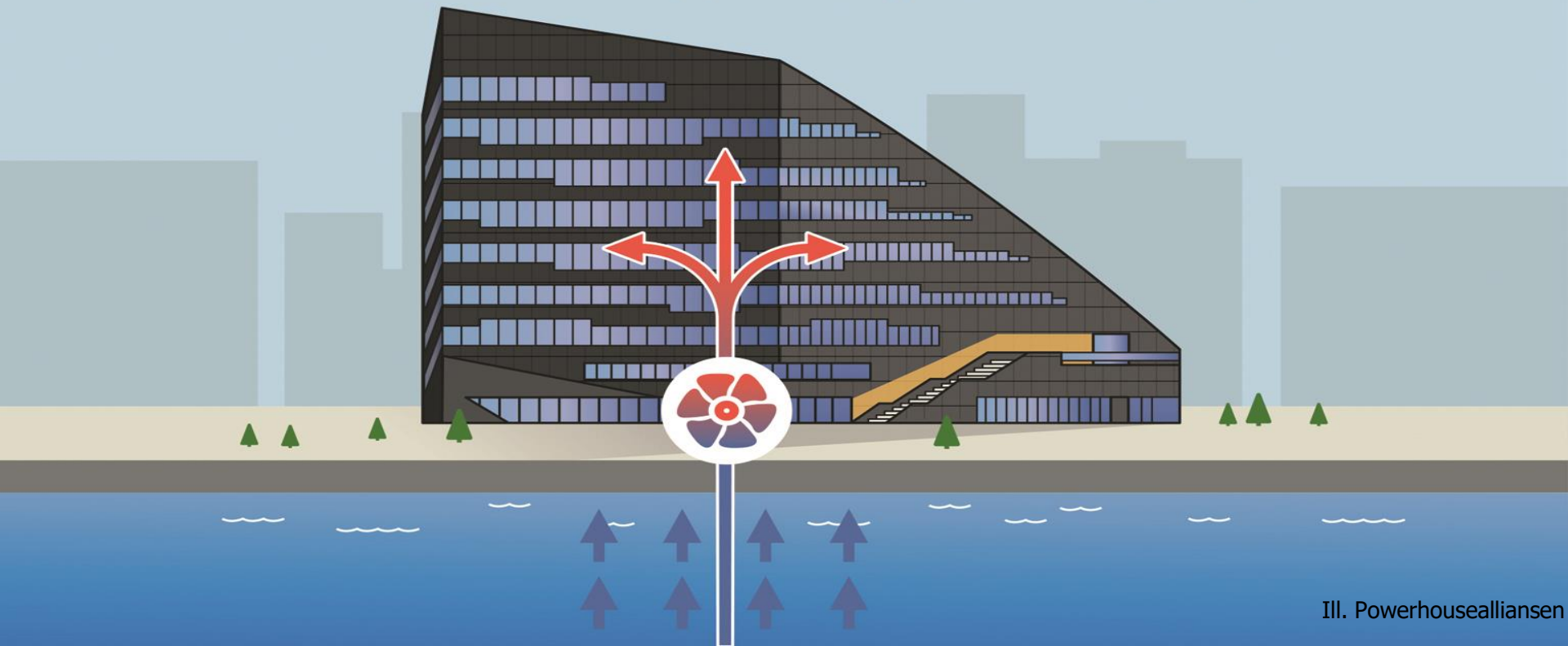
Sjøvann til kjøling

Powerhouse Brattørkaia - design

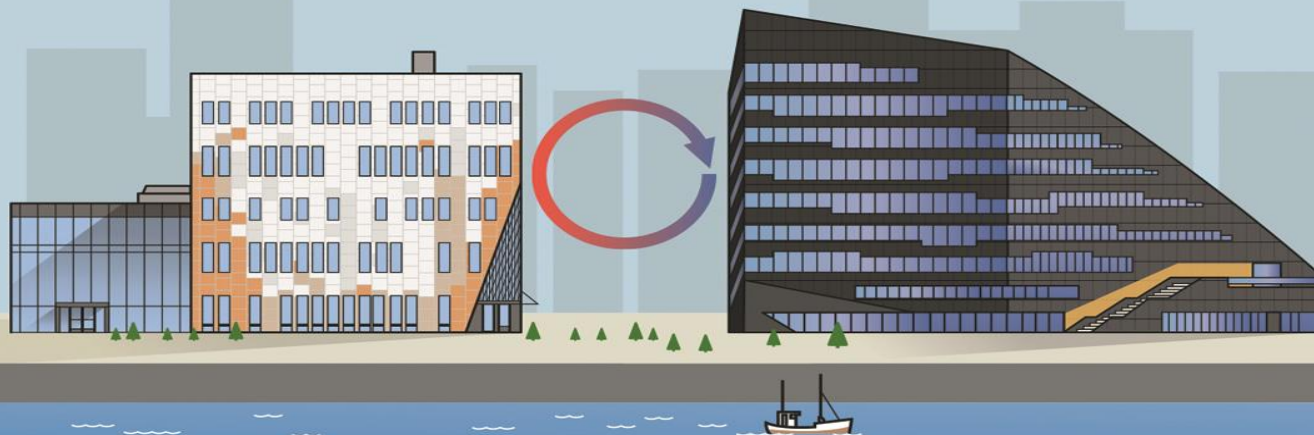
Sjøvann til oppvarming via varmepumpe

Powerhouse Brattørkaia - design

Termisk samkjøring

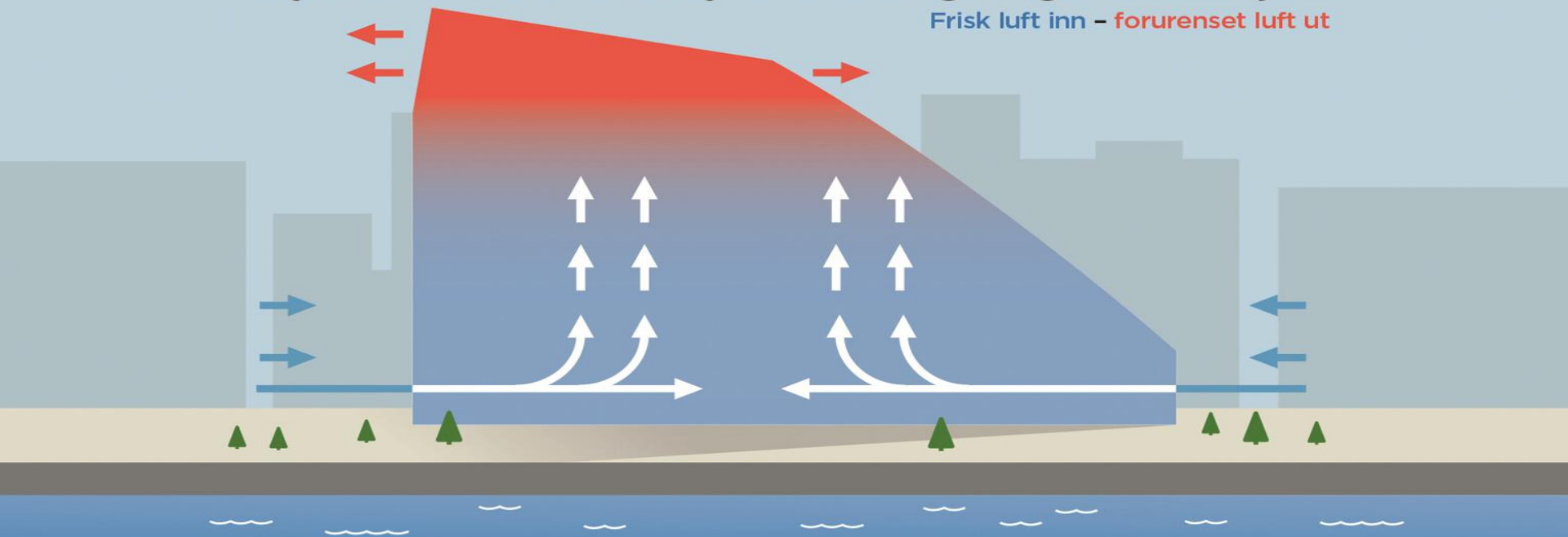

Powerhouse Brattørkaia – design

Høyeffektiv behovsstyrt fortrenningsventilasjon

Frisk luft inn – forurenset luft ut

Powerhouse Brattørkaia – design

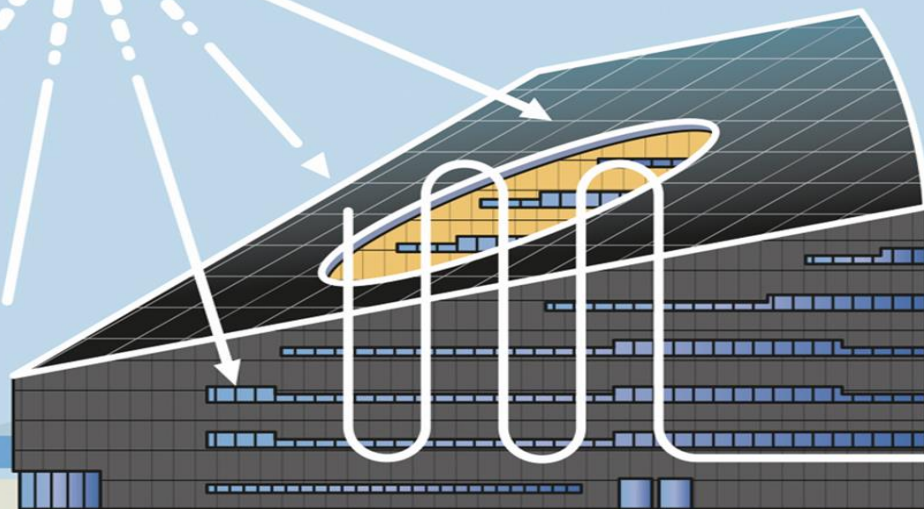
Optimal styring

Powerhouse Brattørkaia – design

Overskuddsenergi fra solceller

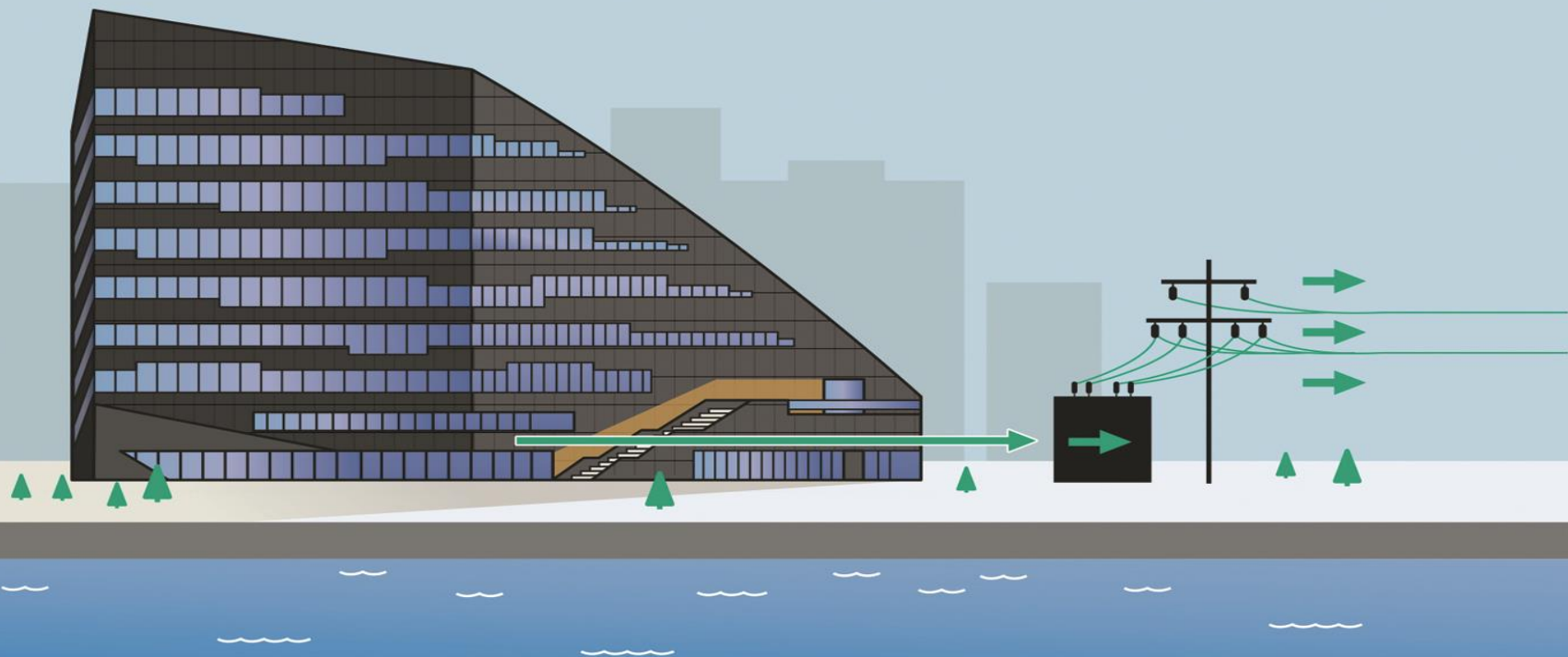
Nabobygg
Batterier
El-bil
El-sykler
El-buss

Powerhouse Brattørkaia - resultater

Strøm til nettet

Utfordring

Får ikke lov til å levere til naboen
Plusskunderregelverket (maks 100 kW, tot.
100.000 kWh)
Kun dispensasjon i maks 5 år
Forbud mot videresalg til andre sluttbrukere
Krav om konsesjon v. leveranse til andre (org.nr)
Krever sterk integrasjon med byggenes
styringssystem
Samspill produksjon/behov
Internt i byggene
Mellom bygg og transport

Mer tilgjengelig areal
Kunne produsert mer
Batteri
Under installering
Dyrt (flere masteroppgaver)
Brannsikring
Økonomi
Lav strømpris (før 2021!)

Eksempler på mikronett i Norge

- Sandbakken Microgrid
- Skagerak Energilab
- Campus Evenstad
- Vestsiden Ungdomsskole
- Byneset Microgrid
- +CityxxChange
 - Sluppen
 - Campus Gløshaugen
 - Lyseparken
- Enovas storskala-demoprojekt
 - Smart Senja
 - Elnett 21
 - Mikroenergisystem Furuset
 - MicroFlex Fredrikstad
 - (IDE)
- Orkla City
- Nidarvoll området
- Utsira mikronett
- Svalbard/Longyearbyen
- Div byggprosjekt (Login Vagle, Askø, Kiwi/Rema, Vestre)

For inspirasjon se [Enova.no](https://nova.no)